

Секція 15: Сучасні проблеми соціальної та гуманітарної освіти.

Інклюзивна освіта

Блудова Ю.О.,

кандидат педагогічних наук,

викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

М. Харків, Україна

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ТА БАТЬКІВ ДО ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Прагнення до прекрасного в природі, в людських стосунках, у побуті, розуміння краси творчої праці – природна властивість людини. Прекрасне не лише приносить насолоду, радує, захоплює, а й надихає її на високі почуття й думки, на великі справи та подвиги. Чудовий світ звуків і кольорів, чарівність літератури, мальовничість природи, краса вчинків та людських справ відкриваються тому, хто має допитливий розум і загострені почуття, хто багато читає, спостерігає, думає, переживає [1].

Перш ніж починати заняття з естетичного виховання дітей необхідно провести підготовчий етап для вчителів та батьків. З цією метою була розроблена авторська методика, яка реалізувалась у трьох напрямках: 1. підготовки вчителів початкових класів, керівників гуртків та батьків до формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку; 2. насичення змісту освітнього процесу початкової школи найкращими зразками художньої культури регіональної культурно-

історичної спадщини у процесі виховної роботи; 3. створення умов для активізації позакласної самостійної роботи учнів у процесі досягнення кращих надбань художньої творчості, набуття ними власного досвіду створення художнього образу в художньо-естетичній діяльності.

Запровадження авторської методики в освітній процес загальноосвітніх навчальних закладів ми розпочали з підготовки вчителів початкових класів, керівників гуртків. Ця підготовка здійснювалась у роботі методичних об'єднань вчителів, завучів, керівників гуртків, батьків і передбачала: 1) роботу з активізації естетичного виховання вчителів; 2) оволодіння вчителями, керівниками гуртків методикою формування художньо-естетичного смаку.

Теоретико-методична підготовка вчителів передбачала ознайомлення їх із різноманітними діагностичними, розвивальними і корекційними методиками, із технологіями здійснення естетичного виховання та формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку із запровадженням надбань регіональної культурної спадщини [2].

Для реалізації поставлених цілей була розроблена програма педагогічного консалтингу «Творчий вчитель – обдарована дитина». Вона забезпечувала вчителів, керівників гуртків інформацією про естетичне виховання та формування художньо-естетичного смаку дітей засобами регіональної культурно-історичної спадщини.

Метою запровадження програми педагогічного консалтингу – підготовка національно-вихованого професійно компетентного фахівця з розвиненим художньо-естетичним смаком.

Завдання програми консалтингу:

- засвоєння слухачами системи знань з проблеми формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку;
- розвиток умінь і якостей, які сприяють формуванню художньо-

естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку;

- стимулювання фахівців до самовдосконалення і саморозвитку;
- розробка системи завдань, що сприятиме естетичному вихованню, формуванню художньо-естетичного смаку та розвитку особистісних якостей слухачів.

Програма консалтингу складається з чотирьох розділів:

1 розділ – Художньо-естетичний смак особистості як педагогічна проблема – розкриває погляди науковців на поняття «смак», «естетичний смак», «художньо-естетичний смак»; теоретичні засади та історію становлення поняття «художньо-естетичний смак» («Сходінки людської душі», «Культура спілкування»).

2 розділ – Виховний потенціал регіональної культурно-історичної спадщини та її вплив на естетичний розвиток дітей молодшого шкільного віку розкриває поняття матеріальної (монументальне мистецтво, природа, архітектура, історія археологія) й нематеріальної (мова, фольклор, звичаї, обряди, традиції, народне мистецтво (музичне, хореографічне, декоративно-прикладне)) культурно-історичної спадщини та форми їх прояву («Краса землі моєї Харківщини», «Народе мій, до тебе я ще верну», «Музика в моєму житті», «Пам'ятати. Відродити. Зберегти»).

3 розділ – Особливості формування художньо-естетичного смаку у дітей молодшого шкільного віку присвячена розкриттю психологічних особливостей розвитку дітей молодшого шкільного віку та вивченню сучасних підходів до формування художньо-естетичного смаку засобами регіональної культурно-історичної спадщини («Використання різних видів народного мистецтва в естетичному вихованні молодших школярів», «Хто працює з любов'ю, той вносить поезію в будь-яку роботу», «Діти у живописі», «Театр і діти»).

4 розділ – Практичне вивчення регіональної культурно-історичної спадщини, де слухачі теоретично оволодівають знаннями з основ народного мистецтва, практично ознайомлюються з різними жанрами та видами народного мистецтва («Всі ми діти твої – Харківщино», «Зберемо воедино вишивану країну», «Заочна подорож рідним містом»).

Для батьків учнів початкової школи працювала Школа Батьківства «Сходинки людської душі», яка передбачала як індивідуальні, так і колективні форми роботи. Так для батьків проводились лекції, спрямовані на роз'яснення психологічних і фізіологічних особливостей молодших школярів, особливостей естетичного виховання та формування художньо-естетичного смаку («Приклад батьків у вихованні дітей», «Співуча Україна: з чого все починалося»), бесіди, під час яких вчителі надавали матеріал таким чином, щоб спонукати співрозмовників на висловлення власних думок («Людина починається з добра», «О наше диво калинове, кохана українська мова»), консультації, що проводились індивідуально, або для групи батьків, що мають однакові проблеми або досягнення в естетичному вихованні («Як виховати творчу особистість», «Естетика слова»), круглі столи, у яких брали участь не лише вчителі, а й психологи, керівники гуртків, методисти, інші фахівці («Як виховати інтерес до книги», «Вплив народного мистецтва на духовний розвиток дитини», «Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього», «Люди, будьте взаємно красивими», «Інтернет – друг чи ворог у вихованні дітей»), усні журнали (наприклад «Поради спеціалістів», «Це цікаво знати», «Говорять учні» тощо), де висвітлювались актуальні проблеми естетичного та духовного розвитку учнів, розглядалися питання, що їх хвилюють та спираються на досвід («Плекаємо дитячі таланти», «Калейдоскоп учнівського дозвілля»), батьківські конференції, на яких батьки обмінювались досвідом сімейного виховання, традицій, готували власні

доповіді, обговорювали гострі питання («Залучення дітей до народної культури та традицій», «Чарівні візерунки нашого дому», «Мій рідний край, моя країна неозора», «Доторкнімось серцем до мови»).

Окремою формою роботи було створення батьківських клубів, які функціонували на принципах добровільності, та особистої зацікавленості, де людей об'єднували спільні інтереси, захоплення (поезія, музика, живопис, декоративно-прикладне мистецтво). Заняття в клубі не зводилось лише на зустрічі людей за захопленнями. Це й традиції, спілкування, спільна робота батьків і дітей, формування культури, характеру, смаку. Однією з традицій стала презентація досягнень клубу (у вигляді відеофільму, виставки робіт, благодійного аукціону тощо).

Також для вчителів, керівників гуртків та батьків організували постійно діючі лекторії, проводили індивідуальні консультації з надання допомоги з оволодіння вміннями і навичками з певних видів народного мистецтва, організувались зустрічі з досвідченими педагогами, діячами культури та мистецтв, керівниками творчих колективів Харківщини.

Запровадження зазначених програм сприяло створенню підґрунтя для подальшого ефективного формування естетичного смаку молодших школярів.

Література:

1. Блудова Ю.О. Художньо-естетичне виховання як один з основних чинників гармонійного розвитку особистості. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. праць / Класичний приватний ун-т. Запоріжжя, 2015. Вип. 40(93). С. 64–71.

2. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах : додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 25.02.2004 № 151/11. URL : <http://uazakon.com/document/fpart77/idx77597.htm>.(дата звернення : 19.05.2015).